

La Nació Catalana al 1529: el calendari per al 2021

Autor: Jordi Bilbeny

Data de publicació: 12-12-2020

Ja tornem a tenir els calendaris de Nova Història! Si aquest Nadal voleu regalar coneixement i voleu ajudar-nos a continuar recuperant la nostra memòria esborrada per la censura d'estat, ja teniu una nova possibilitat de fer-ho. Cada calendari val 10€. Si ens voleu fer un cop de mà, feu la vostra petició a info@inh.cat. Hi heu de consignar un nom i cognom, un número de mòbil, una adreça postal i una adreça electrònica. Tot seguit, us oferim el pròleg que En Jordi Bilbeny ha confegit per presentar-lo. Que tingueu unes bones festes.

LA NACIÓ CATALANA AL 1529. UN CALENDARI PER RECUPERAR IMATGES D'UN DELS MOMENTS MÉS TRANSCENDENTS DE LA HISTÒRIA UNIVERSAL DELS CATALANS

El 3 maig de l'any 1528, segons consta per la documentació oficial, Carles I va entrar a la ciutat de València, on va ser rebut multitudinàriament pels valencians. Hi va passar disset jorns festius i el dia 20 del mateix mes, després de prorrogar-hi les Corts que des de feia mesos s'hi anaven celebrant, se'n va anar a Montsó a inaugurar-ne, el 13 de juny, unes de generals tant per a valencians, aragonesos com catalans. Carles i la cort tenien una urgència insalvable: organitzar una gran armada per fer fora els francesos dels dominis catalans d'Itàlia, cosa que es va començar a preparar directament ja des de Montsó. D'aquí, l'Emperador passaria a Saragossa i a Montserrat. I finalment, el 30 d'abril del 1529 entraria a Barcelona, on celebraria corts als catalans, i des d'on salparia amb l'estol imperial cap a Gènova, el 28 de juliol a les cinc del matí.

Al meu darrer llibre Carles I sense censura explico amb tota profusió de detalls aquests moviments de l'Emperador, el seu Estat major i la Cort imperial als regnes de la Nació Catalana. Però no només als anys 1528 i 1529, sinó també des del 1523 al 1528, per bé que la història oficial ens vol fer creure que eren voltant pels deserts de les Castelles, convocant i presidint-hi també corts, però per solucionar temes referents als moriscos valencians, als erasmistes valencians, als atacs i saquejos dels pirates turcs al llarg de tota la costa catalana, i, sobretot i fonamentalment, per

tractar de la invasió francesa de Nàpols i Sicília i, en conseqüència, organitzar-hi la recuperació d'aquells estats catalans.

Cliqueu-hi damunt per ampliar la imatge

He mirat d'emmarcar breument, però amb tanta exactitud com m'ha estat possible, aquests moviments del Cèsar i de la Cort Imperial per València, Aragó i el Principat de Catalunya, perquè quedés clar que, d'acord amb la història acceptada, Carles va passar quasi tot l'any 1528 i la meitat del 1529 a la Nació Catalana, abans que salpés cap a Itàlia. I que, en aquest any precís, es va estar tres mesos sencers a Barcelona, celebrant-hi corts, rebent-hi En Cortès, impulsant-hi la primera gran circumnavegació del món i organitzant-hi tot el seu vast imperi, incloent, per descomptat, totes les noves possessions americanes.

Cliqueu-hi damunt per ampliar la imatge

Doncs, bé: és en aquest any precís del 1529 que els biògrafs d'En Cristoph Weiditz ens asseguren que aquest escultor, dibuixant i orfebre alemany, va venir a Espanya, seguint la Cort imperial i que va ser justament aquí, durant aquest any precís, que va dibuixar el llibre conegut mundialment com a Trachtenbuch o Tractat dels Vestits. El manuscrit original es conserva a Nuremberg, al Germanisches National Museum (o sigui, al Museu Nacional Germànic) amb la signatura Hs. 22474, i conté tota mena de dibuixos sobre la vida i la gent que va conèixer en aquella seva «escapada espanyola»: dones riques, donzelles, cambreres, capellans, moriscos, soldats, indis americans, nobles, navegants, esclaus, músics, macips de ribera. Tot el que li va semblar susceptible del més mínim interès, ho va dibuixar i guardar. I avui constitueix un tresor impagable per al coneixement d'aquella època i d'aquella gent. I com que En Weiditz va passar pel Languedoc, el Rosselló, Saragossa, Barcelona i València, també va deixar-nos plasmat en imatges els catalans i catalanes d'aquell moment. N'he volgut salvar, a suggeriment de l'amic i editor Josep Maria Orteu, tretze dibuixos, un per a cada mes de l'any i el de la portada, per il·lustrar aquest Calendari de l'any 2021. Com de costum, hi ha un objectiu: recuperar aspectes del passat poc o gens coneguts o tergiversats directament per la censura d'estat. Les imatges dels catalans del 1529 que il·lustren el Calendari s'escauen de ple en el nostre propòsit. Són molt poc conegudes. Per exemple, quasi ningú no sap que quan En Cortès va venir a Barcelona i aquí Carles li va atorgar el títol de Marquès de la Vall de Oaxaca, i altres títols per al bon govern de Mèxic, va portar un seguit d'asteques per a coneixement i recreació de la Cort, alguns dels quals En Weiditz va immortalitzar. Com així mateix, va immortalitzar En Cortès, potser amb el retrat més antic que en conservem, acompanyat del seu escut familiar, on s'hi observen les armes reials catalanes.

Cliqueu-hi damunt per ampliar la imatge

Mentre preparava el Calendari, em sobtava moltíssim que si aquest artista alemany va venir tan sols a Espanya a l'any 1529 (o al 1528 i 29), hagués pogut pintar els moriscos de Granada, i portuguesos i bascos, i castellans de tota mena, perquè no els va poder veure. Això em va fer pensar que, tal vegada, el llibre podria voler-nos donar la sensació que, com que el seu autor seguia la Cort i el rei, Carles també havia estat aquell any o, a tot estirar el de 1528 i el de 1529, rondant per Castella. Cosa que ara ja sabem completament falsa. Així, En Theodor Hampe, parlant dels dibuixos, creu que, com que el llibre va restar inèdit durant la vida d'En Weiditz, «és força probable que les làmines fossin venudes ràpidament després de la seva mort, al 1559». L'Andrea Satterfield, així mateix, pondera que el text explicatiu que acompanya els dibuixos, tot i atribuït a En Weiditz, «podria no haver estat escrit per ell mateix». Amb tot, us n'ofereixo alguns, amb la traducció que m'han ajudat a bastir l'amiga Daniela Strauss i l'amic Marcus (Meki) Weida. I, encara, també segons En Satterfield, algunes imatges haurien estat copiades d'altres fonts de dibuixos semblants. Cosa que explicaria moltes incongruències i contrasentits. Per exemple, que En Weiditz vagi a València i no pinti ni un morisc d'aquell regne. I, en canvi, el llibre vagi farcit de moriscos granadins, quan sabem del cert que l'autor no va anar mai a Granada. Jo estic convençut que els moriscos granadins, per descomptat, han de ser valencians. Per això en reproduïx una imatge al nostre Calendari. O quan se'ns parla de la marquesa d'Atzeneta (o del Zenete) que mira, «a Toledo», com «el seu marit viatja amb l'Emperador cap a Itàlia». Però, és clar: l'Emperador es va embarcar cap a Itàlia, com ja sabem, a Barcelona. El calendari també serveix per denunciar aquestes truculències de la censura espanyola i, de retruc, fer-nos cada cop més conscients que dins d'una història falsa no tindrem un futur lliure, perquè confondrem la realitat amb la ficció, i els nostres passos relliscaran sobre un terreny il·lusori. Recompondre el nostre passat és també guarir el nostre psiquisme i construir estratègies d'alliberament nacional que no se'ns desfacin als dits. Com una obra adulterada per la censura. Com una bella il·lusió.

Jordi Bilbeny

Nota: hem penjat a la xarxa youtube un petit videu de promoció. Vet aquí l'enllaç:
https://youtu.be/rfTt0hZQt_w